

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	9 พ.ย. 2552	40	-	-

วังบัวบาน

วังบัวบาน ลำธารที่มีน้ำไหลริน เป็นชื่อวังน้ำที่อยู่เบื้องล่างช่องอนผาสูงบริเวณเหนือน้ำตกห้วยแก้วที่เรืองนามในอดีต ถ้าใครไปนมัสการอนุสาวรีย์ครูบาศรีวิชัย พระนักบุญแห่งล้านนา ผู้นำชาวพุทธทั้งที่ใกล้และไกลสร้างทางขึ้นดอยสุเทพเมื่อพุทธศักราช ๒๔๗๘ จะพบทางแยกจากอนุสาวรีย์ไปทางด้านซ้าย หากเดินตามไปเรื่อยๆ ราวร้อยเมตรเศษๆ จะพบน้ำตกห้วยแก้วซึ่งครั้งหนึ่งนามมาแล้ว มีน้ำตกใสไหลเย็นตลอดแล้งตลอดพรรษา แล้วเดินเลยขึ้นไปอีกนิดก็จะพบวังบัวบาน สถานที่นี้อยู่ตีนดอยสุเทพ ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ วังน้ำนี้เดิมเรียกกันว่า “วังกุลา” “วังกุลา” มีเรื่องเล่ามาก่อนว่ามี “กุลา” ซึ่งหมายถึงแขกคนหนึ่งพลัดตกลงไปตายในวังน้ำแห่งนี้ คำว่า “กุลา-กุลา” ในภาษาล้านนาหมายถึงชนชาติแขกหรือฝรั่ง วังน้ำที่เกิดเหตุจึงได้ชื่อดังกล่าว ต่อมาผู้หญิงสาวชื่อ “บัวบาน” ตกลงไปในวังน้ำนี้อีก จึงเปลี่ยนมาเรียกว่า “วังบัวบาน” (บุญช่วย ศรีสวัสดิ์ นักเขียนสารคดีเชิงบันเทิงเหตุการณ์กล่าวไว้เมื่อ ๒๕๔๗) เรื่องราวการตายของบัวบานนั้น มีการโงะขานกันอยู่สองกระแส บ้างเชื่อว่าเป็นการฆ่าตัวตาย บ้างก็ว่าเป็นเพราะหญิงดังกล่าวพลัดตกโดยอุบัติเหตุทั้งนี้ก็มีสาเหตุมาจากเรื่องชู้สาว

จากการให้สัมภาษณ์ของนายศิริพงษ์ ศรีโกศัย (นักจัดรายการวิทยุชื่อที่ใช้นามแฝงว่า “ย่านูญ”) เมื่อ ๑๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่าว่า ที่ตั้งบ้านของบัวบาน ปัจจุบันอยู่ปากถนนตรงกันข้ามกับอาคารอำนวยการหลังเก่าของโรงเรียนปรินส์รอยแยลส์วิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ เธอมีอาชีพเป็นครูสอนที่โรงเรียนดาราวิทยาลัย โรงเรียนชินเชิง โรงเรียนฮั่วเคี้ยว และโรงเรียนฮั่วเอง ครูบัวบานมีคนรักเป็นนายทหารรักษาพระองค์ ต่อมาถูกทหารดังกล่าวสลัดรัก บัวบานจึงเสียใจมาก และได้ตัดสินใจฆ่าตัวตายโดยโดดลงไปในวังน้ำแห่งนั้น

ส่วนเจ้าบุญศรี ณ เชียงใหม่ ให้สัมภาษณ์เมื่อ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๑ ว่าครูบัวบานมีสถานที่อยู่ ตรงกันกับที่กล่าวมาแล้ว และให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ครูบัวบานเป็นสตรีที่มีรูปสวยจนเป็นที่เล้าลือกันทั่วไป ในช่วงที่เกิดเหตุนี้ในช่วงระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง (พ.ศ. ๒๔๘๒-๒๔๘๘) ครูบัวบานคนสวยเป็นครูที่โรงเรียนวัดฟ้าฮ่าม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ครั้งนั้นได้มีทหารราบจากกรุงเทพมหานคร ขึ้นมาตั้งอยู่ที่วัดฟ้าฮ่ามด้วย นายร้อยตรีหนุ่มรูปหล่อในกองทหารนั้น ได้พบกับครูบัวบานคนสวยบ่อยครั้งเข้า ก็สนิทสนมและกลายเป็นคู่รัก ถึงขั้นได้เสียกัน ต่อมานายร้อยตรีผู้นั้นกลับลงไปกรุงเทพฯ ตามคำสั่ง พร้อมกับให้คำมั่นคำสัญญาว่าจะขึ้นมาแต่งงานกับครูบัวบาน

คนสวย แต่คำสัญญานั้นลงท้ายกลายเป็นคำลวง เพราะนายร้อยตรีหนุ่มนั้นมีภรรยาอยู่แล้ว ครูบัวบานรออยู่นานจนผิดสังเกต และเห็นว่าครรถิโตนมากขึ้น เมื่อแน่ใจว่าตนถูกหลอกแล้ว จึงตัดสินใจไปกระโดดน้ำตายที่วังน้ำดังกล่าว

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	- 9 พ.ย. 2552	40	-	-

ในบทความกล่าว
ชื่อ “วังบัวบาน” ของ
สมาน ไชยวัฒน์ ตีพิมพ์

ในวารสาร “คนเมือง ฉบับคำหัว” ตอนรับสงกรานต์ ๒๕๕๑ กล่าวว่า ครูบัวบานตายเพราะอุบัติเหตุ โดยอ้างเอาคำสารภาพก่อนตายของอดีตครูประจำบาลคนหนึ่ง ซึ่งเป็นคนรักของครูบัวบาน ผู้เขียนบทความกล่าวว่า ตนรู้จักกับครูบัวบานเป็นอย่างดี และตนมีอายุอ่อนกว่าครูบัวบาน ๘ - ๙ ปี ครูบัวบานเป็นสมาชิกของตระกูลและครอบครัวของผู้มีชื่อเสียงฐานะดี จบการศึกษาจากโรงเรียนฝรั่งที่มีชื่อในเชียงใหม่และได้เป็นครูสอนที่โรงเรียนนั้น ครูบัวบานมีความสัมพันธ์อันดีกับครูประจำบาลคนหนึ่ง

ผู้เขียนบทความเล่าว่าในขณะที่อดีตครูประจำบาลคนรักเก่าของครูบัวบานอยู่ในบ้านกลางเมืองเชียงใหม่ วันหนึ่งได้ออกปากเล่าแก่ภรรยาบุตรและญาติสนิทว่า ตนมีความสัมพันธ์อันดีกับครูบัวบาน ทั้งๆ ที่ตนก็มีภรรยาอยู่แล้ว เมื่อครูบัวบานตั้งท้องแล้ว ก็ได้นัดครูประจำบาลคนรัก ไปตกลงกันในที่ปลอดภัยแห่งหนึ่งบนห้วยแก้ว ครูบัวบานขอให้จัดการแต่งงานเสีย เพื่อมิให้เป็นที่เลอะอายแก่ชาวบ้าน และเพื่อเห็นแก่ทารกในครรภ์ หลังจากที่ต่างก็ให้เหตุผลแก่กันและกันเป็นเวลานาน ครูประจำบาลก็สรุปว่า ตนยังไม่อาจด่วนทำอะไรได้เพราะมีลูกเมียอยู่แล้ว ครูบัวบานไม่อาจทนฟังต่อไปได้จึงผลจาก แล้ววิ่งหนีไปโดยไม่ใส่ใจระมัดระวังเส้นทาง และได้พลัดตกจากหน้าผาอันสูงชันลงสู่ “วังกุดลา” และเสียชีวิตโดยไม่อาจช่วยได้ทัน ครูประจำบาลคนนั้นเสียใจเป็นที่สุด แต่ด้วยความตกใจและกลัวโทษจึงแอบซ่อนตัวกลับลงมาจากห้วยแก้ว และไม่ยอมบอกรับปากให้ผู้ใดได้ล่วงรู้

เมื่อมีคนไปพบศพครูบัวบานแล้ว เรื่องหญิงงามที่ตายในวังน้ำ ก็ได้กลายเป็นหัวข้อที่กล่าวขานกันทั่วเมือง ผู้เขียนบทความกล่าวว่าด้วยผลกระทบที่ทำให้ครูบัวบานต้องตายนั่น ครั้งหนึ่งได้เกิดพายุใหญ่ในเมืองเชียงใหม่ แรงพายุได้โหมกระหน่ำ ทำให้มะพร้าวต้นหนึ่งล้มพาดลงมาทับหลังของครูประจำบาลผู้นั้น จนหลังหักและกลายเป็นอัมพาต เขาจึงได้ลาออกจากราชการมาอยู่กับครอบครัว และยังชีพอยู่ได้ด้วยเงินบำนาญ เมื่อล้มป่วยหนักและก่อนสิ้นใจจึงได้สารภาพเรื่องของตนกับครูบัวบานให้ผู้รอบรู้พร้อมกับย้ำว่า ครูบัวบานตายเพราะอุบัติเหตุมิได้ตั้งใจจะฆ่าตัวตาย

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	9 พ.ย. 2552	40	-	-

จากการศึกษาของ สุรชาติพย์ สว่างผล ในวิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาภาษาและวรรณกรรม ล้านนา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. ๒๕๓๑ กล่าวว่า ในหนังสือนิทานพื้นบ้านไทยของสันติ ปิ่นทวงศ์ พ.ศ. ๒๕๒๒ กล่าวถึงเรื่องของครูบัวบานในแง่ที่แตกออกไป โดยกล่าวว่า มีปลัดอำเภอหนุ่มรักกับลูกสาวคหบดีชื่อบัวบาน และได้หมั้นหมายกันไว้ โดยที่ไม่มีผู้ใดขัดขวาง แต่อุปสรรคที่เกิดขึ้นนั้นเป็นเพราะปลัดอำเภอเป็นทาสการพนันทุกชนิด ทำให้เกิดหนี้สินจนต้องยกยอกเงินราชการไปใช้หนี้ และเล่นการพนันด้วย ต่อมาได้ขอเงินจากบัวบานว่าจะไปใช้หนี้ราชการ แต่กลับนำไปเล่นการพนันอีกจนหมด ถัดนั้นปลัดอำเภอหนุ่มได้นัดบัวบานไปสารภาพผิดที่หน้าผา แต่ทั้งคู่กลับทะเลาะกันอย่างรุนแรง จนสาวบัวบานทนไม่ได้จึงกระโดดหน้าผาตาย

และเรื่องครูบัวบานนี้ สุรชาติพย์ สว่างผล ได้ไปสัมภาษณ์คนที่สนิทกับครอบครัวของครูบัวบานคนหนึ่งชื่อนางอรุณ หมู่ละสุคนธ์ อยู่บ้านเลขที่ ๓๓๐ ถนนแก้ววรุฒ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๑ ซึ่งได้ความว่าบัวบานและหนุ่มชาวภาคกลาง ได้รักกันโดยไม่มีผู้ใดขัดขวาง และบัวบานได้ตายเพียงผู้เดียว เมื่อบัวบานตายแล้วชายหนุ่มก็หายหน้าไปญาติของบัวบานต่างคิดว่าเป็นการฆาตกรรม แต่ผู้เล่าเห็นว่าน่าจะเป็นอุบัติเหตุ หรือบัวบานอาจจะกระโดดหน้าผาฆ่าตัวตายก็ได้

อย่างไรก็ตาม แม้จะมีกระแสเกี่ยวกับการตายของบัวบานอยู่หลากหลาย ความจริงจะเป็นเช่นไร ก็ยากที่จะสาวลึกลงไปได้อีก เพราะเหตุการณ์มันเกิดขึ้นนานมาแล้ว แต่ที่แน่นอนคือความเข้าใจของคนโดยทั่วไป มักสรุปลงตรงกันเป็นเสียงเดียวว่า บัวบานสาวเหนือถูกหลอกด้วยคำหวานหูจากหนุ่มคนใต้ จนเสียใจกระโดดผาตาย กลายเป็นตำนานรักและอุทาหรณ์สอนใจเอื้องเหนือทั้งหลายทำนองเดียวกันกับเรื่องราวของสาวเครือฟ้า (ละครที่ปรับปรุงจากเรื่อง “มาตามบัตเตอร์ฟลาย” ซึ่งใครต่อใครคิดว่าเป็นเรื่องจริง) โดยปริยาย

หมายเหตุ: บทความนี้เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร “ปัญญา” วารสารทางวิชาการ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา เชียงใหม่ ฉบับที่ ๓๒ เมษายน - พฤษภาคม ๒๕๔๒.

สนั่น ธรรมธิ

สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

(ภาพประกอบจาก www.okanation.net)